

SOSYOLOJİ YÜKSEK LİSANS (TEZSİZ) DERS İÇERİKLERİ

1. YARIYIL

SOSYAL HAREKETLER SOSYOLOJİSİ

Yaşanan değişim ve dönüşümler yalnızca insanların içinde yaşadıkları toplumsal yapılara etki etmemiş benzer şekilde insani yaşamın temelinde de değişimler meydana getirmiştir. İnsani açıdan en temel karşı duruş olarak beliren toplumsal hareketler de benzer şekilde bu değişimden nasibini almış ve yenedünya düzeninde; klasik ya da modern zamanlara özgü niteliklerinde bir takım farklılaşmaları beraberlerinde taşımaya başlamışlardır. Yaşanan bu değişimler kapsamında artık toplumsal hareketler yenedünya düzeninin bir yansıması olarak kabul edilerek yeni toplumsal hareketler olarak adlandırılmaktadır. Bu derste, bahsi geçen toplumsal hareket kavramı çerçevesinde ortaya çıkan paradigma farklılıkları ele alınacak ve eski ve yeni biçimli toplumsal hareketlerin nitelikleri belirlenmeye çalışılacaktır. Belirlenen farklılıklar üzerinden ise, dünya yeni biçimiyle yorumlanmaya çalışılacaktır.

SANAYİ ÖTESİ TOPLUM YAPISI

Bu ders kapsamında; sanayi toplumu kavramı, modernlik, modernliğin temel doğrultuları, sanayi toplumlarının ortak karakteristikleri, sanayi ötesi topluma geçiş süreci, post-endüstriyel yaklaşım, sanayi ötesi toplumda belli başlı eğilimler, endüstriyel üretimden hizmet üretimine geçiş, iletişim ve enformasyonunun konumu, örgütsüz kapitalizm/kapitalizmin post-fordist yeneden yapılanması, yeni meslekler, bilgi sınıfı, sanayi ötesi toplumun belli başlı problemleri gibi konular ele alınmaktadır.

SOSYAL DEĞİŞİM VE KÜRESELLEŞME

Ders, öncelikli olarak sosyolojinin temel konularından biri olan toplumsal değişmeyi ele almaktadır. Bu ders kapsamında belli başlı toplumsal değişim kuramları ve toplumsal değişimde etkili olan etkenler ele alınacaktır. Ardından günümüzdeki ciddi bir değişim olgusu olan küreselleşmenin nasıl bir değişim yarattığı ve bu değişimin ülkeler bağlamındaki görünüşleri hakkında bilgiler aktarılacaktır. Bu çerçevede, dersi alan öğrencilerin sosyal dönüşümün değişen dinamiklerini kavramalarını ve yeni sosyallikler karşısında yaratıcı ve eleştirel bir yaklaşım geliştirmelerini olanaklı kılmak için sosyolojik çözümlemenin yeni araçları incelenmektedir. Toplumsal değişim anlayışı küreselleşme sürecinde ve küreselleşmiş dünyada özellikle “modernite”, “tüketim”, “postmodernite”, “düşünsel modernlik” ve “risk toplumu” kavramları çerçevesinde irdelenmektedir.

SOSYOLOJİK DÜŞÜNMEK

Bu derste, sosyolojik düşünme biçiminin ana hatları üzerinde durulmakta ve sosyal dünyaya, sorunlara ve olaylara sosyolojik açıdan nasıl bakılabileceği, bu yönde tipik bir bakış, yaklaşım, imgelem ve tahayyül biçiminin oluşturulabilme imkanları üzerinde durulmaktadır. Sosyolojik bakış ya da tahayyül biçiminin inşasında, ne tür ön gerekliliklerin olduğu hususuna açıklık getirilmektedir. Yine, sosyal dünyayı algılama ve anlamlandırmanın, diğer bakış ve düşünme biçimlerinden farklı yanları, ayırıcı özellikleri ortaya konulmakta, sosyolojik bakışın tezahür ettiği klasik metinlerden araştırma örneklerinden (özellikle modern ve postmodern

sosyal teorisyenlerin ortaya koydukları yaklaşımlar, örn. fonksiyonalizm, Marksizm, yapısalcılık, feminizm, sekülerizm, ırk, etnisite, kimlik kuramları, postyapısalcılık, post kolonyalizm vs.) hareketle, dış sosyal dünyayı okumanın/anlamlandırmanın imkanları tartışılmaktadır.

TOPLUMSAL SINIFLAR VE TABAKALAŞMA

Bu ders bağlamında, toplumsal konumla bağlantılı olarak eşitsizlik, tabakalaşma ve toplumsal hareketlilik; toplumsal eşitsizliğin türü ve boyutları; sosyal tabakalaşma kuramları; geleneksel tabakalaşma-kölelik, zümre ve kastlar; modern kapitalist toplumlarda sosyal sınıflar, statü ve iktidar seçkinleri; üretim ve tüketim açısından tabakalaşma; toplumsal sınıflar arasındaki ilişkiler; birey, grup ve kitle açısından toplumsal hareketliliğin çeşitli görünüm ve mekanizmaları tartışılacaktır.

SOSYAL BİLİMLERDE ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Bu ders kapsamında, teorik alt yapıya sahip olacağı düşünülen öğrencilere sosyal bilimler alanında kullanabilecekleri nicel ve nitel araştırma yöntemleri öğretilecektir. Bu çerçevede, kavramsal ve teorik çerçeve oluşturma, veri toplama teknikleri ve analiz yöntemleri konuları işlenecektir.

2. YARIYIL

ÇAĞDAŞ SOSYAL TEORİ

Ders kapsamında, Frankfurt Okulu (T. W. Adorno, M. Horkheimer, H. Marcuse, E. Fromm, vd.) ve Fransız anti-hümanizmi (C. Lévi-Strauss, L. Althusser, M. Foucault, J. Derrida, J. Lacan, vd.) ile S. Žižek, A. Badiou, G. Agamben, F. Laruelle, G. Deleuze, J. Butler, Jean-Luc Nancy ve J. Rancière gibi yakın dönem düşünürlerin çalışmaları üzerine odaklanılarak çağdaş sosyal teorideki ana tema, kavram, izlek, strateji ve sorunsalların bir panoramasının verilmesi ve analitik ve eleştirel değerlendirme becerisinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

BİLİM VE TEKNOLOJİ SOSYOLOJİSİ

Bilim, teknoloji ve tekno-bilim, tarihsel, toplumsal ve kültürel bir bağlamda ele alınıp incelenecektir. Bilgi sosyolojisi ile bilim-teknoloji-sosyolojisi ilişkisi, bilgi/enformasyon toplumu ve tekno-bilim konuları ele alınacaktır.

MODERN TOPLUMLARDA ŞİDDET

Modern toplumda şiddet dersi, günümüz toplumlarında şiddetin sosyolojik kaynaklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu ders kapsamında, şiddet olgusunu açıklayan kuramsal yaklaşımlar hakkında bilgiler verilecek, şiddetin ilintili olduğu toplumsal değişkenler çözümlenecek ve yaygın şiddet türleri analiz edilecektir. Bu çerçevede şiddetin; uyuşturucu madde, kültür, silah, akran, aile ve okul gibi değişkenlerle olan ilişkisi irdelenecek ve şiddetin önlenmesine ilişkin ne tür çalışmaların yapılması gerektiği ortaya konulmaya çalışılacaktır.

AFETLER VE TOPLUMSAL YANSIMALARI ÇALIŞMALARI

Afetler ve toplumsal yansımalarıyla ilgili kavram ve tanımlar; konu olarak tarihsel gelişimi, ilgili teoriler, çalışma örnekleri (yerel, ulusal, uluslar arası; risk-incinebilirlik odakları; teorik-pratik-proje temelli). Sosyo-yasal yansımaları.

AİLE SOSYOLOJİNDEKİ YENİ GELİŞMELER VE SOSYAL CİNSİYET

Bu derste aile ve aile tiplerinin oluşması, sanayileşme ile birlikte aile yapısında meydana gelen değişimler, aile içi ilişkiler (aile içi güç ve otorite ilişkileri, aile içi ilişkilerde yatay ve dikey iletişim) toplumsal cinsiyet ve farklı toplumlarda çocuğun değeri gibi konular ele alınır. Değişik toplumlardaki aile yapılarının yanı sıra; tarihsel süreç içerisinde aile yapılarında meydana gelen dönüşümler karşılaştırmalı olarak incelenir. Aile içi eşitsizlik, şiddet, cinsel istismar, boşanma, tek ebeveynli aileler, üvey ebeveynler, eş tercihleri gibi sorunsal konular ders kapsamında tartışılır ve çözümlenir. Derste toplumsal cinsiyetin ve cins kimliklerinin beden üzerinden tarihsel, ulusal ve uluslararası düzeyde yapılanışı; kadın ve erkeklerin karşılıklı olarak birbirleri ile, birbirlerine karşı ve birbirlerine rağmen kendilerini konumlandırma mekanizmalarını namus, bekaret, onur gibi kavramlardan hareketle; aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet, seks işçiliği, küresel/yerel bağlamda cinsiyet inşaları, beden sorunsalları çözümlenir ve insan (kadın, erkek, yaşlı, engelli ve çocuk) hakları referansları ile incelenir.

SOSYAL CİNSİYET KURAMLARI

Sosyal cinsiyet analizleri içindeki temel kuramsal gelişmeleri, sosyal ve kültürel çalışmalar içinde tartışmak, dersin kapsamını oluşturmaktadır. Bu derste klasik feminist kuramlardan günümüz kuramlarına uzanan geniş bir yelpaze içinde kuramsal yaklaşımları: liberal, sosyalist, radikal, materyalist, postmodernist, postyapısalcı vs, kavramsal, sorunsal ve yöntemsel açılarından karşılaştırarak değerlendirmek amaçlanmaktadır.

3. YARIYIL

POSTMODERNİZM VE TÜKETİM TOPLUMU

Bu derste, modern (Marx, Weber, Simmel, Veblen vs) ve postmodern düşünürler (Marcuse, Bourdieu, Baudrillard, Bauman, Bocoock vs.) üzerinden tüketim toplumu tartışılmakta ve kuramsal bir bakış oluşturulmaya çalışılmaktadır. Derste, tüketim olgusunun farklı boyutları, tüketim toplumu, tüketim kültürü, tüketimci benlik ve tüketim üzerinden kimlik, beden, temsil, toplumsal cinsiyet ve mekansal kurguların nasıl oluştuğu gibi hususlara değinilmektedir. Ayrıca, tüketim toplumunun taşıyıcı unsurları, medya, reklamcılık, pazarlama, propaganda vb. hususlara açıklık getirilmekte ve tüketimin kapitalist hegemonik düzen açısından ne denli araçsal bir işlevselliğe sahip olduğu hususu tartışılmaktadır.

DEZAVANTAJLI GRUPLAR SOSYOLOJİSİ

Bu derste, çeşitli toplumlardaki dezavantajlı grupların toplumsal yapı ve yaşam içerisindeki yerleri, sosyal dışlanma; yoksulluk, sosyal eşitsizlikler ve tabakalaşma,terör,göç, insan hakları,yaş, cinsiyet, etnisite, engellilik; ve sosyal politika, gibi kavramlar temelinde ele alınacaktır.

ÇAĞDAŞ KİTLE HAREKETLERİ

Bu ders kapsamında; kolektif davranış, klasik kolektif davranış kuramı ve temel sayıltıları, kolektif hareketler-modernleşme ilişkisi, toplumsal hareketlerin yapısal analizi, kitle kültürü

ve kitle hareketleri, kitle hareketlerini etkileyen faktörler, kitle iletişimi ve ideolojik yapılanmalar, kitlesel hareketlerin ortak özellikleri, kitle hareketleri ve şiddet, kitle hareketleri ve aile, etnik hareketler, dinsel hareketler, feminist hareketler, çevreci hareketler, yeni küresel düzen ve toplumsal hareketler, toplumsal hareketlerle gelişmişlik, demokrasi, çoğulculuk, sivil toplum ilişkisi, kitle hareketleri ve yeni kuramsal açılımlar gibi konular ele alınmaktadır.

TOPLUMSAL CİNSİYET ÇALIŞMALARI

Toplumsal cinsiyet, ilgili kavram ve tanımlar; konu olarak tarihsel gelişimi. Toplumsal cinsiyete ilişkin teoriler, çalışma örnekleri (yerel, ulusal, uluslar arası;kadın-erkek odaklı;teorik-pratik-proje temelli). Sosyo-yasal yansımaları.

YENİ TOPLUMSAL TEORİLER BAĞLAMINDA KÜRESEL SOSYOLOJİ

Soğuk savaş döneminin sona ermesinin ardından dünya çapında toplumsal, siyasal, ekonomik, kültürel ve insana ilişkin psikolojik pek çok değişim ve dönüşüm yaşanmıştır. Bu dönüşümler farklı teorisyenler tarafından çeşitli boyutlardan ele alınarak ulaştığımız zaman diliminde dünya ve insanlık analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu derste, yeni zamanlar olarak adlandırabileceğimiz 21. Yüzyıl dünyasına ışık tutmaya ve dönemi açıklamaya çalışan teoriler bağlamında; döneme ismini veren küreselleşme olgusu toplumsal, siyasal, ekonomik, kültürel ve insani açılardan ele alınarak günümüz dünyası analiz edilmeye çalışılacaktır.

GÖZETİM SOSYOLOJİSİ

Sosyolojik bir kavram olarak 'gözetim'; modernite ve düzen itkisi; modern toplumsal örgütlenmenin doğası; modern bürokrasiler, kayıt tutma ve dosyalama pratiği; üretim sürecinin çalışanların ve işin gözetimini zorunlu kılan kapitalist örgütlenmesi; disiplinler süreçler ve modern iktidarın bir eğretilmesi olarak *panopticon*; tanımlama, sınıflama, ayırıştırma pratikleri ve toplumsal eşitsizliklerin yeniden üretimi; *post-panopticon* ve 'denetim'; tüketim toplumu ve tüketici gözetimi; beden ve gözetim; *synopticon*, gösteri ve gözetim; toplumsal cinsiyet ve gözetim; gözetimin mekânsal konfigürasyonları; kent ve gözetim; kameralı gözetim; bilişim teknolojileri, veri tabanları, 'veri-özne'ler ve *superpanopticon*; risk yönetimi ve gözetim; görünürlük, mahremiyet ve özgürlük nosyonlarının toplumsal meşruiyet sorunsalına ilişkin içerimleri gibi konuların J. Bentham, M. Foucault, D. Lyon, Gary. T. Marx, J. Rule, M. Poster gibi teorisyenlerin katkı ve tartışmaları bağlamında ele alınması amaçlanmaktadır.

DÖNEM PROJESİ

Uygulamalı dönem projesi.

SOSYOLOJİ YÜKSEK LİSANS (TEZSİZ) DERS İÇERİKLERİ

1. YARIYIL

SOCIOLOGY OF SOCIAL MOVEMENTS

General and differentiative characteristics of the social movements. The thoughts and beliefs of the participants of the social movements. The managers and leaders of the social movements. Classification of social movements. The pulling side of social movements. Uniting factors of the social movements.

STRUCTURE OF POST-INDUSTRIAL SOCIETY

In this course; the concept of industrial society, modernity, the basic direction of modernity, beyond the common characteristics of industrial society, industry transition to the community, cross-industry, post-industrial approach major trends in society, the transition to the production of industrial manufacturing, services, communications and information location of post-fordist capitalism, unorganized capitalism/reconstruction, new professions, the major cross-community knowledge class, industry issues such as problems are addressed.

SOCIAL CHANGE AND GLOBALIZATION

Course is primarily to address social change, which is one of the main topics of sociology. This course covers the major factors affecting social change and social change in the rules will be discussed. Then change is a serious phenomenon of globalization today is how to make a change and then to view information about the country in the context of this change. In this context, the course, the students grasp the social face of the changing dynamics of transformation and new sociability and new creative tools of sociological analysis to enable them to develop a critical approach are analyzed. Understanding of the process of globalization and social change in the globalized world in particular "modernity", "consumption", "postmodernity," "reflexive modernity", and "risk society" is examined in the framework of concepts.

THINKING SOCIOLOGICALLY

In this course, there is emphasis on the main lines of sociological way of thinking. The social world, problems and the events are examined how looked at from a sociological perspective. To create a typical point of view, approach, the form of imagery and imagination focuses on opportunities.

SOCIAL CLASSES AND STRATIFICATION

Through this lecture, these following topics will be covered through discussion of appearances and mechanisms of them in linkage of their social positions. These are namely; inequality, stratification and social movement, type and levels of social inequality; social stratification theories; traditional stratification-slave, coterie and casts; social classes in modern capitalist societies, status and government elites; stratification from the point of view production and consumption; relationship among social classes; different appearances and mechanisms of social movements from the person, group and masses.

RESEARCH METHODS IN SOCIAL SCIENCES

In this course, students who are thought to have theoretical background will be taught quantitative and qualitative research methods that they can use in the field of social sciences. In this framework, conceptual and theoretical framework formation, data collection techniques and analysis methods will be covered.

2.YARIYIL

CONTEMPORARY SOCIAL THEORY

This lecture focus on recent studies of social scientists such as T.W. Adorno, M. Horkheimer, H. Marcuse, E. Fromm etc.(Frankfurt ecole), C.Levi-Strauss, L. Althusser, M. Foucault, J.Derrida, J. Lacan etc. (French anti-humanism) and S.Zizek, A. Badiou, G. Agamben, F. Laruelle, G. Deleuze, J. Butler, Jean-Luc Nancy and J. Ranciere. They will be discussed on the base of contemporary social theory main topics, traces, strategies and problems in order to give a panorama on them and to develop talents for analytical and critical questioning.

SOCIOLOGY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

Science, scientific knowledge and ideology. Scientific breakthroughs and epistemological paradigms. Discussions of scientific methodology. As social scientists, the location and functions of community. The role of social science değişmedeki. The role of science in the development of the social structure.

VIOLENCE IN MODERN SOCIETY

Violence course in modern society today aims to put forward a sociological source of violence in society. In this course, they will be informed about the theoretical approaches to explaining the violence, to resolve social variables that will be analyzed in relation to violence and widespread forms of violence. The violence in this context; drug culture, weapons, peers, family and relationship with variables such schools will be examined and tried to reveal what kind of work needs to be done for the prevention of violence.

DISASTERS AND THEIR SOCIAL IMPACTS

Disasters and their social reflections. Conceptual and theoretical frame of disaster studies. Case studies and study examples (local, national and international) differing focuses of studies (vulnerability, risk; theoretical- empirical etc.). Socio legal impacts.

NEW DEVELOPMENTS IN FAMILY SOCIOLOGY AND SOCIAL GENDER

In this course is considered issues such as the formation of families and family types, variation occurred in the family structure together with industrialization, family relations (domestic power and authority relations, vertical and horizontal communication in domestic relationships), social gender and the value of children in different societies. As well as family structures in different societies; some transformations occurred in the family structure in the historical process are examined comparatively. Problematic issues such as inequality in the family, violence, sexual abuse, divorce, single parent families, adoptive parents, co-option are discussed and analyzed in the course. Also in this course, the configuration of social gender and gender identity over the body historically, national and international level; as motion such concepts chastity, virginity and honor, with mutually of men and women, against/despite each other their positioning mechanism; domestic violence, violence against women, prostitution, gender construction in global/local context, body problematics are resolved and human (men, women, elderly, disabled and children) rights are examined with references.

GENDER THEORIES

This lecture covers evaluation of basic theoretical developments in gender analysis on the base of social and cultural studies. This lecture evaluates theoretical approaches in an array of wide range from classical feminism theories to contemporary theories. These are namely (liberal) socialist, radical, materialism, postmodernism, post structural etc. They are intended

to be evaluated at comparatively from terminological, research questions and methodological approaches.

3.YARIYIL

POSTMODERNISM AND CONSUMPTION SOCIETY

This lecture discusses consumption society and intends to develop theoretic approach by indication of modern (Marx, Weber, Simmel, Veblen etc.) and postmodern scientists (Marcuse, Bourdieu, Baudrillard, Bauman, Bocoock etc.). Lecture mentions these following topics such as different sides of consumption phenomena, consumer society, consumption culture, consumer personality and identity, body and representation over consumption, questioning establishment of the gender and special constructs. Besides this, the carrier factors of consumer society will be covered through discussion of media, advertising, marketing and propaganda etc. Moreover, it will be discussing the level of functions and instrumentality of the capitalist hegemonic order of the consumption.

SOCIOLOGY OF DISADVANTAGED GROUPS

In this course, the social structure and place in the lives of disadvantaged groups in various societies will be discussed on the basis of concepts such as social exclusion, poverty, social inequality and stratification, terrorism, migration, human rights, age, gender, ethnicity, disability and social policies

CONTEMPORARY MASS MOVEMENTS

In this course; theory of collective behavior and collective behavior, classical basic situational, collective movements-social movements of the modernization, structural analysis, mass culture and the factors that affect the movement of mass movements, mass, mass media and ideological structures, properties common to mass movements, mass movements and violence, mass movements and family, ethnic movements, religious movements, feminist movements, environmental movements, the new global order and social movements, social movements, development, democracy, pluralism the relationship between the civil society, mass movements, and discusses topics such as new theoretical initiatives.

SOCIAL GENDER STUDIES

Conceptual and theoretical frame of gender studies, Historical development of gender studies, related theories of gender studies , study examples (local-national, international;

gender groups centered: women-men and other transgender groups; theoretical-empirical, project centered etc). Socio-legal reflections.

NEW SOCIAL THEORIES IN THE CONTEXT OF GLOBAL SOCIOLOGY

After the end of the Cold War era world-wide social, political, economic, cultural and human psychological experienced a lot of change and transformation. These transformations by considering various dimensions reached by different theorists period of time, the world and humanity were analyzed. In this course, once named as the new 21 Century, in the context of theories that try to explain the world to shed light on, and the period, the period that the name of the phenomenon of globalization, social, political, economic, cultural and human aspects will be analyzed by considering today's world.

SURVEILLANCE SOCIOLOGY

As a sociological concept of 'oversight'; thrust of modernity and layout; the nature of modern social organization; modern bureaucracies, record keeping, filing practice; capitalist organization which requires the supervision of the employees and the business of the production process; the disciplinary process and modern power of the panopticon as a metaphor; identification, classification, separation practices and reproduction of social inequality; post-panopticon and 'control'; consumer society and consumer surveillance; and oversight bodies; synoptico, show and surveillance; gender and surveillance; spatial configurations of supervision; city and surveillance; surveillance cameras; information technology, databases 'data-subjective' and the superpanoptico; risk management and supervision; visibility, privacy and problematic issues such as the implications for the social legitimacy of the notion of freedom J. Bentham, M. Foucault, D. Lyon, Gary. T. Marx, J. Rule, M. Posters and discussion of the contribution is intended to be addressed in the context of such theorists.

TERM PROJECT

Applied term project.